

FAKTA-ARK 24

DISKRIMINATION, ANTISEMITISME, HADFORBRYDELSER OG EKSTREMISME

Danmark er bygget på idealer om blandt andet frihed og demokrati. Disse er fastlagt i Danmarks grundlov. Grundloven bestemmer for eksempel, at man kan sige eller skrive, hvad man vil (ytringsfrihed). Grundloven bestemmer også, at man kan vælge den religion, man ønsker (religionsfrihed). Grundloven giver også ret til at danne foreninger og være medlem af foreninger (foreningsfrihed) og til at forsamle sig for eksempel til demonstrationer (forsamlingsfrihed).

Den enkeltes frihed er altså en grundlæggende værdi i Danmark. Men for at sikre, at friheden ikke bruges til at skade andre, har staten også ret til at begrænse friheden. Man taler om, at "frihed skal bruges under ansvar". Derfor er det ulovligt at misbruge friheden for eksempel til at diskriminere andre. Der er tale om diskrimination, hvis man gør forskel på mennesker, behandler dem dårligere, på grund af deres religion, politiske holdning, hudfarve, køn, etnicitet, seksuelle orientering, alder mv.

Dette fakta-ark handler om:

- **Diskrimination**
- **Antisemitisme**
- **Hadforbrydelser**
- **Ekstremisme**

Der er en række love, som forbyder diskrimination, fx må man ikke fravælge ansøgere til et job eller nægte folk adgang til offentlige steder på grund af deres etniske oprindelse. Man må heller ikke offentligt sige eller skrive noget, der håner eller truer andre på grund af for eksempel deres race, hudfarve, religion eller seksuelle orientering. Ligesom det også er ulovligt offentligt at støtte eller opfordre til, at andre begår en forbrydelse - fx ved at støtte eller opfordre til vold mod en bestemt gruppe mennesker. Man må heller ikke offentligt udtrykke sin tydelige støtte til et begået terrorangreb.

Selvom idealer om lighed og demokrati har en lang tradition i Danmark, oplever nogle alligevel diskrimination. Undersøgelser viser, at næsten halvdelen af alle med ikke-vestlig indvandrerbaggrund i Danmark har oplevet at blive diskrimineret på en eller anden måde på grund af deres etniske oprindelse. Og studier viser, at ansøgere

med visse udenlandske navne har sværere ved at få en lejebolig eller komme til jobsamtale, også selvom de er lige så kvalificerede som ansøgerne med typisk danske navne.

Lovene, som forbyder diskrimination, er lavet for at beskytte religiøse, etniske og seksuelle minoriteter mod overgreb og usaglig forskelsbehandling. Og forbrydelser mod minoriteter kan man straffe særlig hårdt, hvis de bliver begået på grund af ofrets etniske oprindelse, religion, seksuelle orientering eller lignende. Sådanne forbrydelser kaldes også hadforbrydelser.

I perioden 2016-19 registrerede politiet 1.738 sager om hadforbrydelser; 935 (54 procent) på grund af ofrenes race eller etnicitet; 522 (30 procent) på grund af ofrenes religion og 276 (16 procent) på grund af ofrenes seksuelle orientering. Forbrydelserne er typisk hadefulde ytringer, vold, hærværk eller trusler. Det svarer til 435 hadforbrydelser i gennemsnit pr. år i perioden eller mere end én sag hver dag.

Men det er svært at vide, hvor mange der reelt bliver udsat for hadforbrydelser, fordi der er mange, som ikke anmelder det til politiet.

Den jødiske minoritet i Danmark er en gruppe, der er særligt udsat for hadforbrydelser. I perioden 2017-20 registrerede politiet 194 hadforbrydelser mod jøder. Det er et højt tal i betragtning af, at der bor i alt 6-8.000 jøder i Danmark. Næsten hver tredje af de hadforbrydelser, der blev anmeldt i Danmark på grund af ofrets religion, og hver 10. af alle hadforbrydelser i Danmark, blev begået mod jøder.

For eksempel blev over 80 gravsten på en jødisk gravplads i Randers i 2019 hældt over med maling og væltet af mænd fra en nynazistisk bevægelse. Det skete symbolsk den 9. november, det vil sige på årsdagen for Kristalnatten i 1938, hvor nazisterne blandt andet ødelagde og brændte jødiske butikker, synagoger, boliger og skoler i Tyskland. I 2015 forsøgte en terrorist med sympati for terrororganisationen Islamisk Stat at komme ind i den jødiske synagoge i København. Han skød og dræbte en jødisk vagt og sårede to politibetjente uden for synagogen. Terroristen blev bagefter selv dræbt, da

politiet forsøgte at anholde ham. Tidligere på dagen havde terroristen også angrebet Kulturhuset Krudttønden og skudt og dræbt en filminstruktør under et debatmøde om ytringsfrihed.

Der begås også hadforbrydelser mod andre grupper. For eksempel blev en dansk partileder i 2020 dømt for i en video at udtale, at "danskerne og Danmark er alt for højt udviklet og avanceret til at kunne sameksistere med det meget lavtstående muslimske kulturarv". Og i 2017 blev en mand dømt for at have spyttet og slået en homoseksuel mand i hovedet i et tog.

I 2015 blev der malet nazistisk graffiti med trusler og sat ild til en bil på asylcenter af en gerningsmand, som var

modstander af den danske flygtningepolitik. Gerningsmanden blev idømt et og et halvt års fængsel.

Andre gange bliver forbrydelser begået, fordi gerningsmændene ikke kan lide offerets politiske synspunkter. I 2003 angreb to mænd daværende statsminister Anders Fogh Rasmussen og udenrigsminister Per Stig Møller med maling i Folketinget på grund af Danmarks støtte til USA's invasion af Irak (Irakkrigen). De to gerningsmænd blev idømt henholdsvis tre og fire måneders fængsel. Domstolene mente, at det var særligt alvorligt, at de havde angrebet repræsentanter for folkestyret. De senere årtier har Politiets Efterretningstjeneste måttet beskytte et stigende antal politikere med livvagter, fordi den vurderer, at flere politikere er truet af angreb eller chikane.

Uden for Københavns Synagoge efter terrorangrebet i 2015. Foto: Tue Schou Pedersen